

MJERENJE FINANCIJSKE PISMENOSTI TINEJDŽERA U HRVATSKOJ

Sadržaj

- 3 Metoda, uzorak i ciljevi
- 4 Struktura uzorka
- 5 Financijska pismenost
- 6 Financijsko znanje
- 7 Financijsko ponašanje
- 8 Džeparac
- 9 Iznos džeparca
- 10 Upravljanje novcem
- 11 Stavovi prema novcu
- 12 Odnos prema štednji

- 13 Odnos prema potrošnji
- 14 Potrošnja
- 15 Donošenje odluka pri kupnji
- 16 Stav prema novcu
- 17 Financijska uključenost
- 18 Ciljevi u budućnosti
- 19 Zabrinutost uz financijsku budućnosti
- 20 Kome vjeruju kad je novac u pitanju
- 21 Financijska edukacija

Metoda, uzorak i ciljevi

Vrsta istraživanja i trajanje terena

- Kvantitativno mrežno istraživanje
- Trajanje terena: ožujak 2023.

Uzorak

- 13 – 19 godina
- Namjerni po dobi, regiji te veličini naselja
- Uzorak N = 1011

Ciljevi istraživanja

Istraživanje financijske pismenosti i financijske uključenosti tinejdžera

Prikupiti informacije o financijskom ponašanju, stavovima i znanju o financijama tinejdžera

Struktura uzorka

Vrsta škole	2023	2020
Osnovna škola	31 %	14 %
Gimnazija	30 %	29 %
Strukovna škola	39 %	57 %

Razred	2023	2020
Sedmi	14 %	5 %
Osmi	14 %	9 %
Prvi	16 %	19 %
Drugi	17 %	19 %
Treći	13 %	23 %
Četvrti	26 %	25 %

N=1011

Najzastupljenija je regija Zagreb i okolica, s obzirom na koncentraciju stanovništva, 4% ispitanih ne zna u kojoj regiji žive, a 12% svih ispitanih ne zna koliki je broj stanovnika u naselju u kojem žive.

Godine	2023	2020
13	15 %	3 %
14	14 %	10 %
15	16 %	19 %
16	17 %	20 %
17	14 %	22 %
18	22 %	22 %
19	2 %	4 %

Regija	2023	2020
Zagreb i okolica	25 %	31 %
Sjeverna Hrvatska	18 %	12 %
Slavonija	19 %	21 %
Lika i Banovina	5 %	11 %
Hrvatsko primorje i Istra	14 %	12 %
Dalmacija	15 %	11 %
Ne znam	4 %	2 %

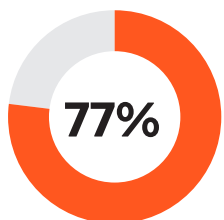
Veličina naselja	2023	2020
Manje od 3.000 stanovnika	37 %	27 %
Od 3.001 - 15.000 stanovnika	24 %	35 %
Od 15.001 - 100.000 stanovnika	16 %	14 %
Od 100.001 - 1.000.000 stanovnika	11 %	13 %
Ne znam	12 %	11 %

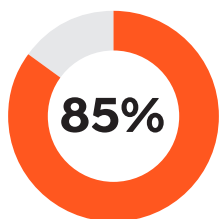
potrebni za donošenje
ispravnih finansijskih
odluka za ostvarivanje
individualne dobrobiti.*

* OECD INFE (2011.): Measuring Financial Literacy: Core Questionnaire in Measuring Financial Literacy: Questionnaire and Guidance Notes for Conducting an Internationally Comparable Survey of Financial Literacy, Paris: OECD

FINANCIJSKO ZNANJE

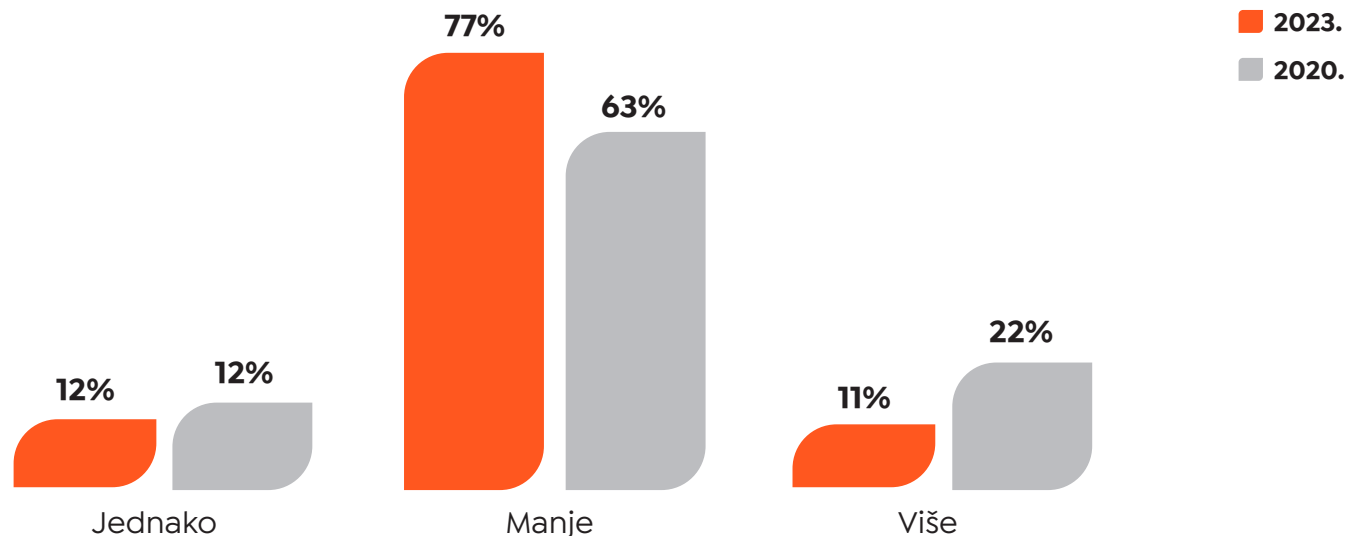

tinejdžera ima relativno visoko financijsko znanje kada je u pitanju shvaćanje koncepta vremenske vrijednosti novca koji se svodi na razumijevanje da inflacija obezvrjeđuje novac, odnosno da novac u sadašnjosti vrijedi više nego isti nominalni iznos novca u budućnosti, što je za 14% više u odnosu na 2020.

svih gimnazijalaca odgovorilo je točno i pokazalo natprosječno financijsko znanje što je za 7% više u odnosu na 2020.

Vrijednost uštede pri 2% godišnje inflacije za godinu će dana vrijediti

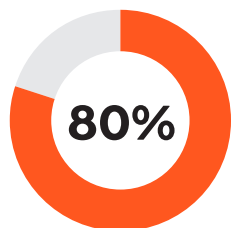

FINANCIJSKO PONAŠANJE

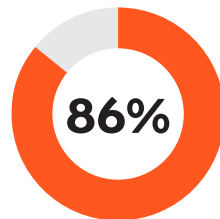
Džeparac

Dobivanje džeparca u tinejdžerskoj dobi vrlo je važno jer djeca i mladi koji dobivaju određen iznos novca na raspolaganje za određeno vrijeme (mjesec, tjedan), bolje upravljaju svojim novcem i stječu ispravnije financijsko ponašanje i navike.

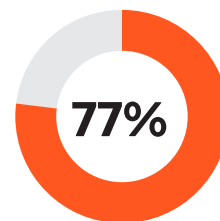

dobiva džeparac, što je 5% manje u odnosu na 2020.

Od toga je njih

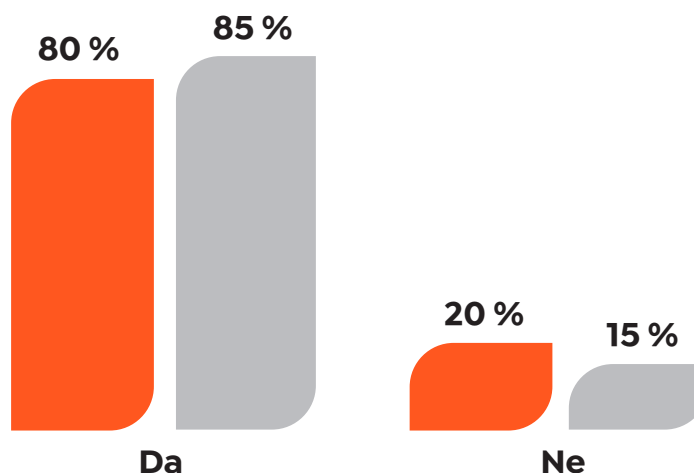

iz strukovnih škola što je značajan napredak u odnosu na 2020. kada je džeparac dobivalo samo njih 29%.

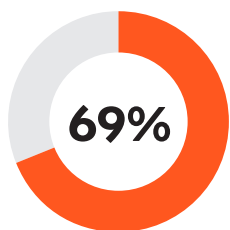
gimnazijalaca, što je za 10% manje u odnosu na 2020.

Dobivanje džeparca

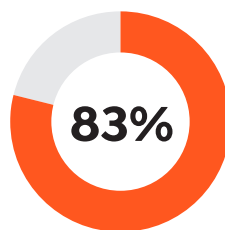

2023.
2020.

Iznos džeparca

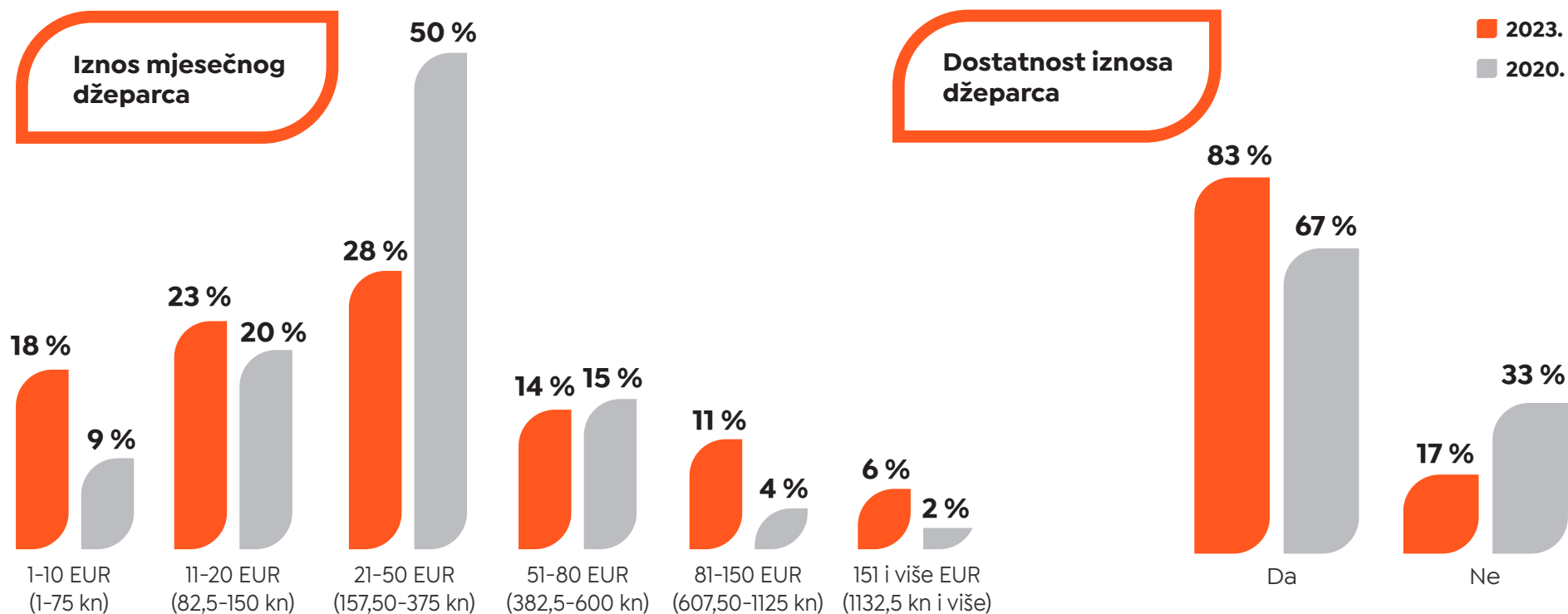

69% dobiva mjesečno do 50 EUR.

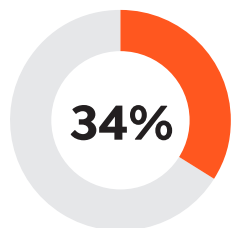

83% je zadovoljno iznosom i smatraju ga dovoljnim za pokrivanje mjesečnih troškova.

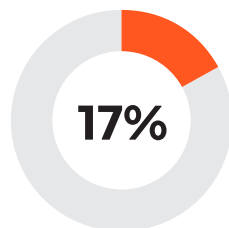
Za 90% gimnazijalaca iznos džeparca dovoljan je za mjesečne troškove, dok je samo za 70% onih koji pohađaju strukovnu školu džeparac dovoljan za mjesečne troškove. Jednak postotak gimnazijalaca i učenika strukovnih škola, njih 38%, dobiva džeparac veći od 50 EUR mjesečno.

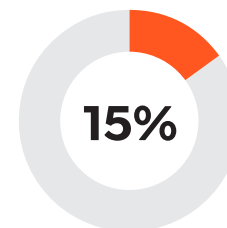
Upravljanje novcem

34% tinejdžera bez džeparca ne zna koliko mjesečno potroši, što je za 2% manje u odnosu na 2020.

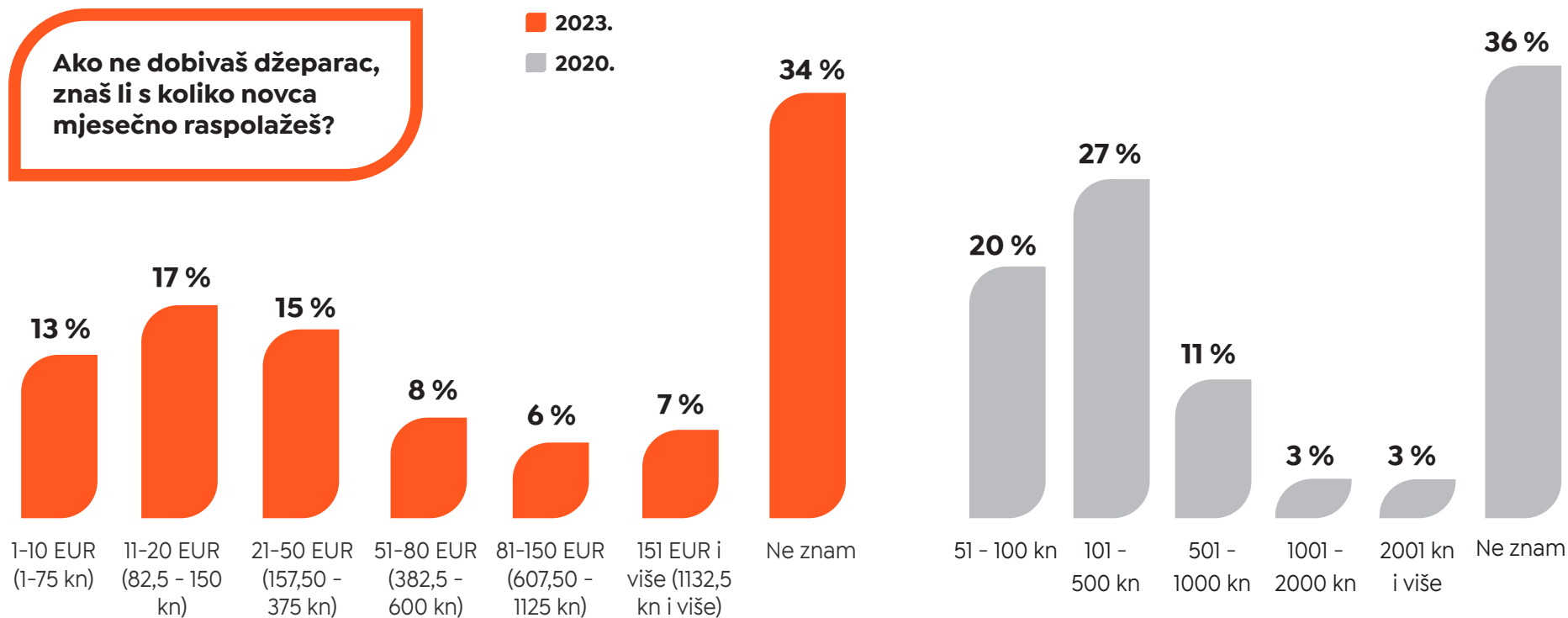
17% raspolaže sa 11 do 20 EUR mjesečno,

a 15% od 21 do 50 EUR.

Iznosi raspoloživog mjesečnog iznosa su se smanjili u odnosu na 2020. kada je najveći broj ispitanika (27%) imao na raspolaganju 101-500 kn (13-67 EUR)

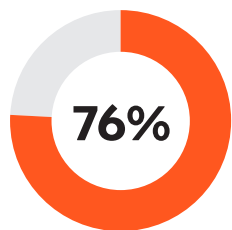
Ako ne dobivaš džeparac, znaš li s koliko novca mjesečno raspolažeš?

STAVOVI PREMA NOVCU

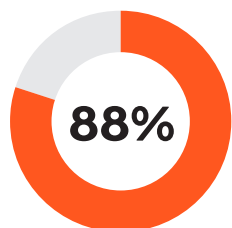
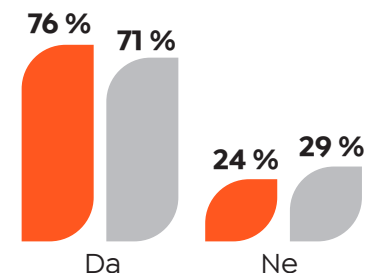

Odnos prema štednji

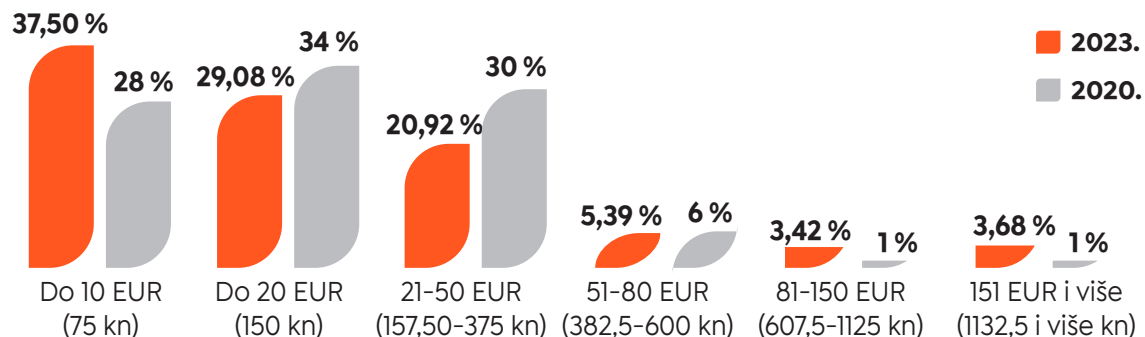

76% tinejdžera štedi, što je 5% više nego 2020.

Najviše štede osnovnoškolci (79%), oni u sedmom razredu osnovne škole (83%), kojima je 13 godina (84%), iz sjeverne Hrvatske (81%) i iz manjih mjesta do 3.000 stanovnika (81%).

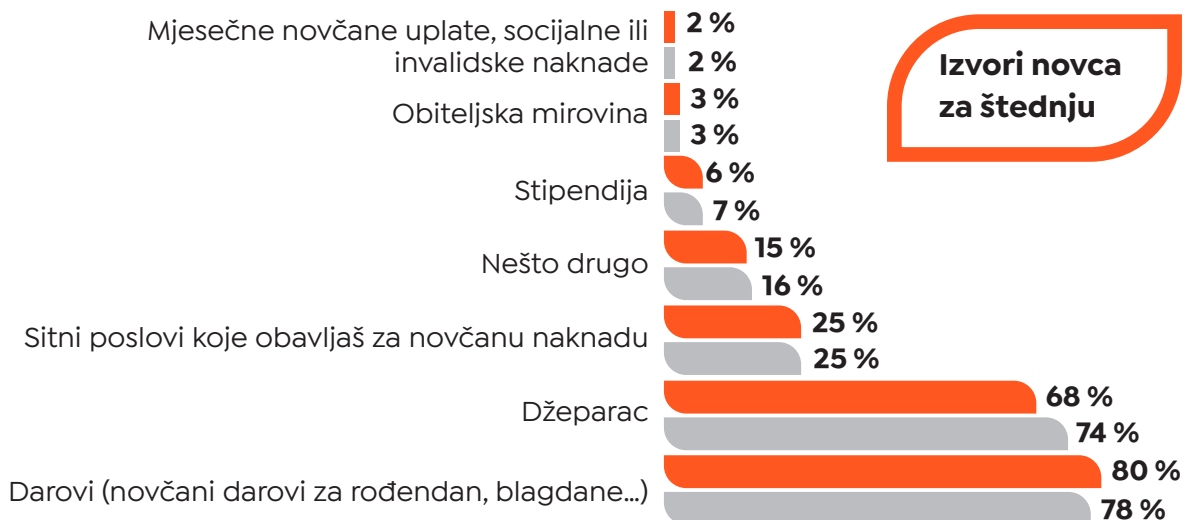
88% mjesečno uštedi između 10 i 50 EUR. Kako najviše štede osnovnoškolci, i iznosi su primjereni njihovom uzrastu pa ih najviše (38%) uštedi do 10 EUR mjesečno.

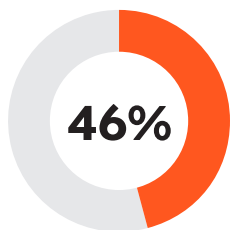
Najviše se uštedi od novčanih darova (80%) i od džeparca (68%) što je za 6% manje u odnosu na 2020., a 25% štedi od sitnih poslova.

Od darova najviše štede gimnazijalci (87%) oni u četvrtom razred srednje škole (81%), kojima je 18 godina (85%), žive u Zagrebu i okolici (80%) i u velikim naseljima od 100.000-1.000.000 stanovnika (89%).

Uštedjeni mjesečni iznos kod preko 90% ispitanih tinejdžera iznosi od 10-80 EUR.

Odnos prema potrošnji

46% tinejdžera planira uštedeni novac potrošiti na kupnju odjeće/obuće (53% u 2020.)

Na kupnju odjeće/obuće uštedeni će novac potrošiti malo više tinejdžera koji polaze 4. razred srednje škole (48%), imaju 16 godina (50%), žive u Slavoniji (49%), u naselju s manje od 3000 stanovnika (52%).

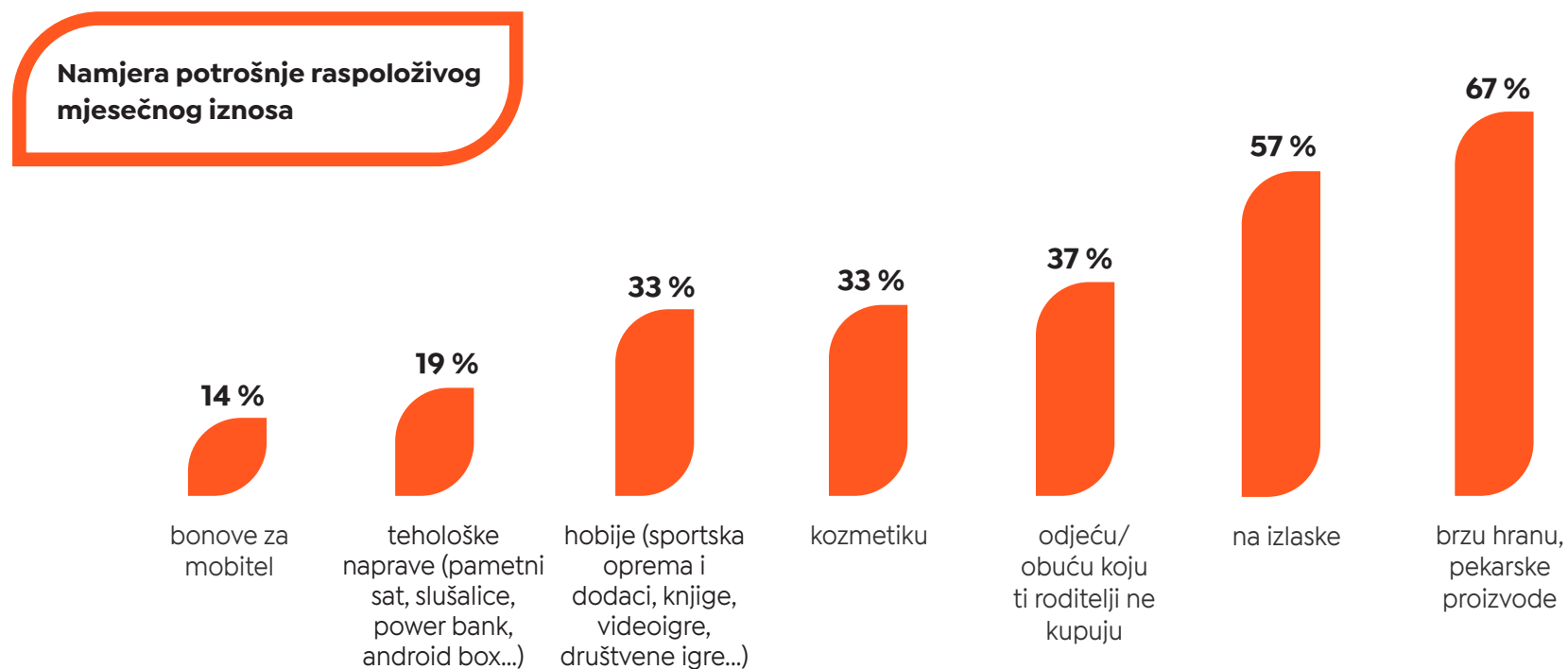

Potrošnja

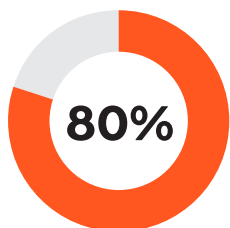
Najviše se troši brzu hranu i pekarske proizvode (67%) i izlaske (57%); na odjeću/obuću (37%), kozmetiku (33%).

Na brzu hranu i pekarske proizvode troši više gimnazijalaca (77%), oni u 2. razredu srednje škole (74%), ali i oni koji imaju 18 godina (75%), u Slavoniji (73%), u mjestima s 15.000 – 100.000 stanovnika (71%).

Na izlaske troši više gimnazijalaca (70%), oni u 2. razred srednje škole (64%), koji imaju 17 godina (68%), žive u Dalmaciji (66%), u velikim gradovima od 15.000 – 100.000 stanovnika (66%).

Donošenje odluka pri kupnji

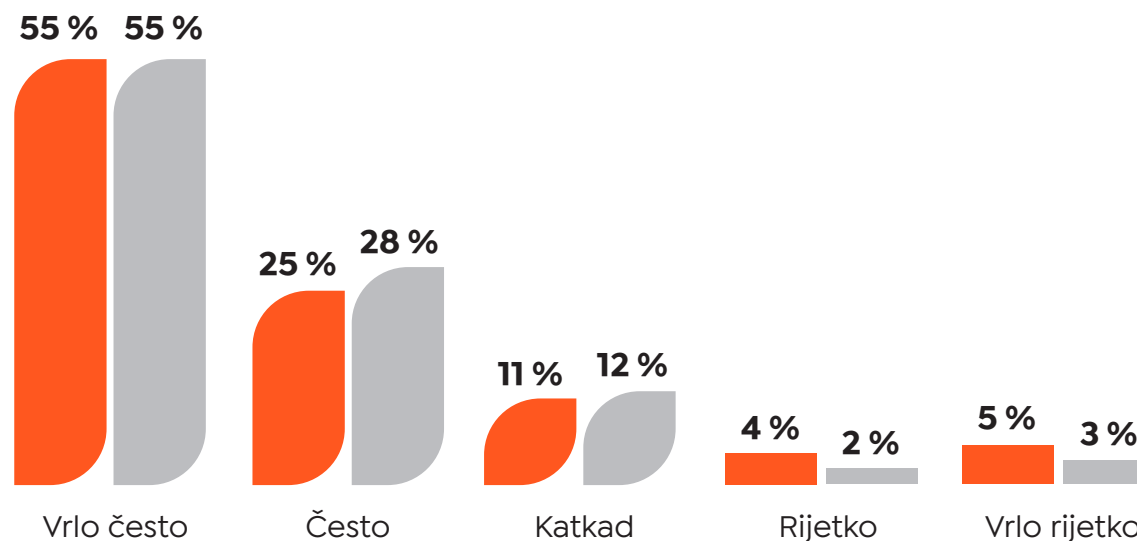

80% tinejdžera ispravno donosi odluke o kupnji, što je za 3% manje nego 2020.

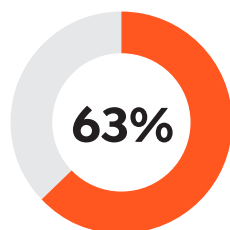
Takvi informirani kupci pretežito su iz viših razreda srednje, koji žive u sjevernoj Hrvatskoj.

Donošenje odluka pri kupnji skupljih uređaja utemeljenim na kvalitetnim i neovisnim informacijama

■ 2023.
■ 2020.

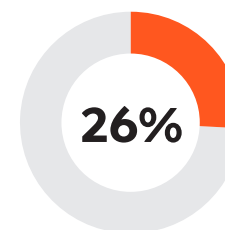

Stav prema novcu

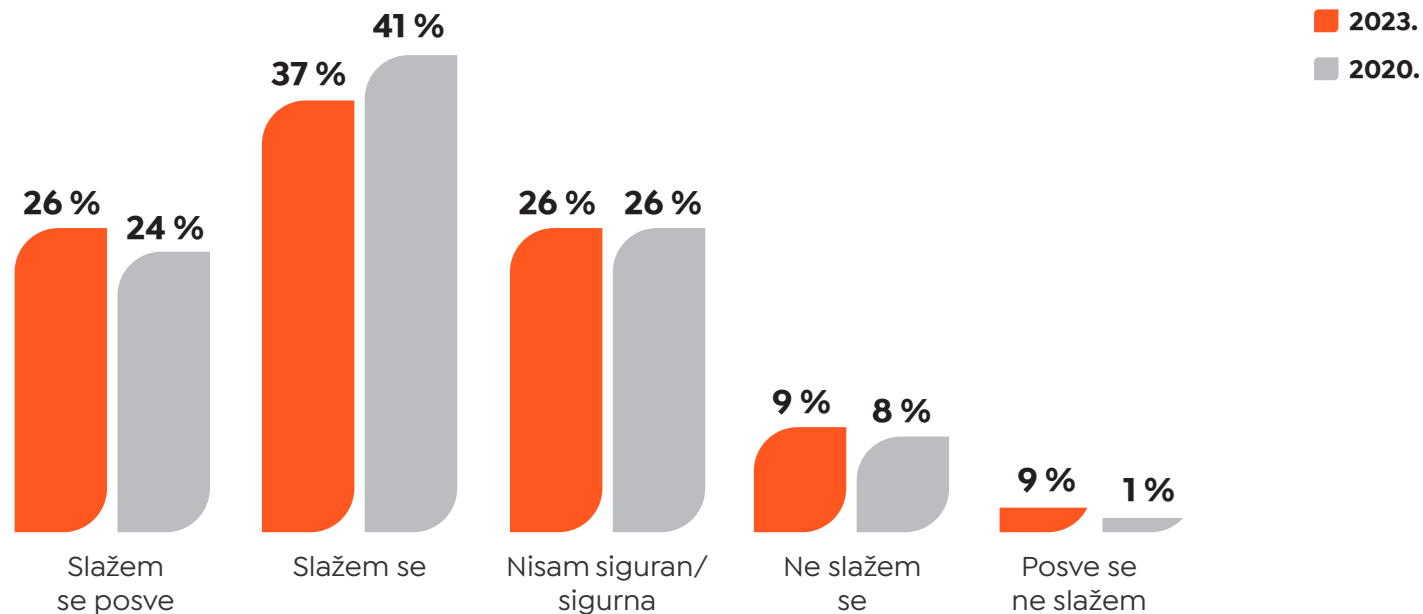
Više od polovice ispitanih tinejdžera (63%) posve se slaže ili se slaže da novac postoji da bi se trošio, što je 2% manje nego 2020.

Među njima je većina iz strukovnih škola (66%), drugih razreda (72%), iz Sjeverne Hrvatske (66%), te onih od 16 godina (67%).

26% nije sigurno postoji li novac i za nešto drugo osim potrošnje.

Koliko se slažeš s tvrdnjom „Novac postoji da bi se trošio“?

Financijska uključenost

Financijska pismenost pridonosi većoj financijskoj uključenosti pojedinca. Financijska uključenost tinejdžera podrazumijeva dostupnost financijskih usluga i proizvoda te tomu koliko se koriste tekućim i žiroračunima, kao i mobilnim bankarstvom.

Tinejdžeri su relativno dobro financijski uključeni, a najviše ih je iz sjeverne Hrvatske i Dalmacije te gimnazijalaca.

Od onih koji imaju otvoren račun u banci, njih **50% koristi se mobilnim bankarstvom** što je 17% više nego 2020.

U korištenju mobilnim bankarstvom tinejdžeri se razlikuju po vrsti škole i dobi.

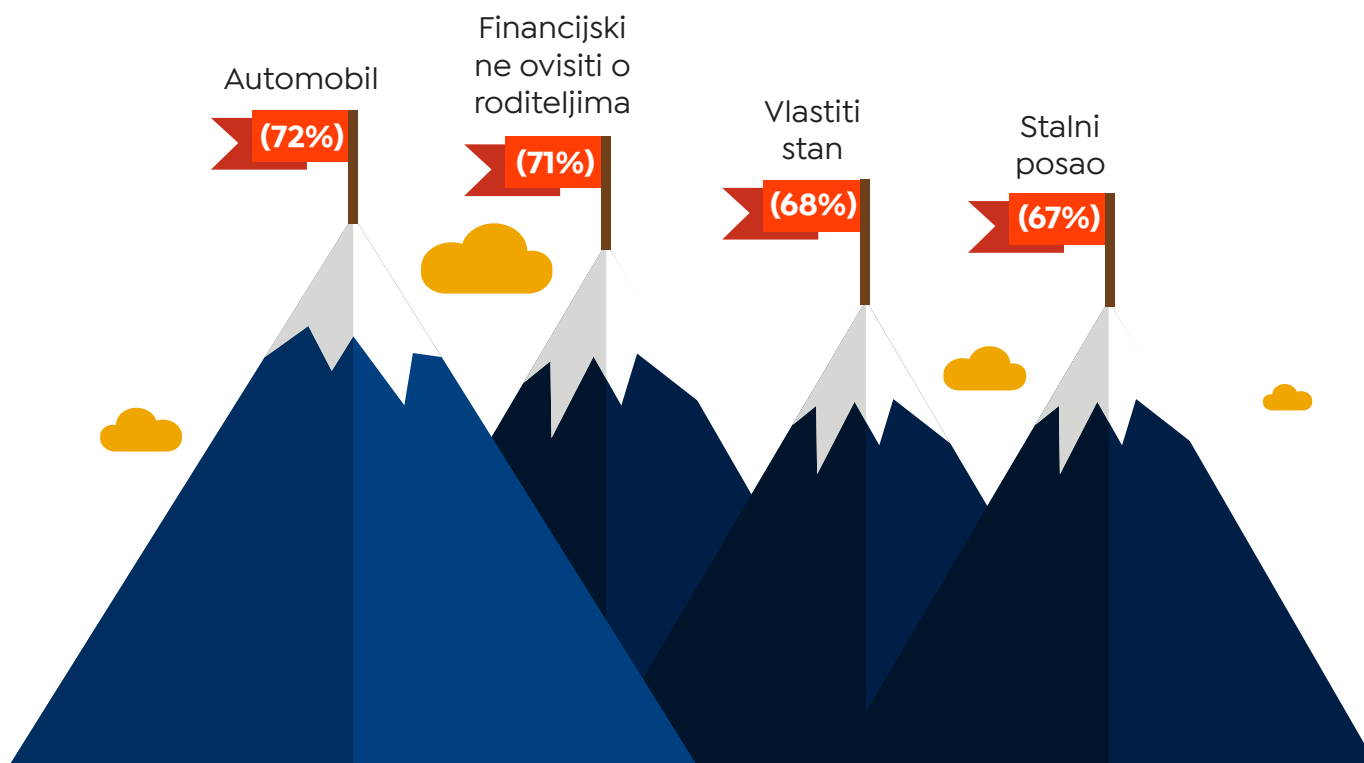
Više su od prosjeka gimnazijalci (55%), oni u 4. razredu srednje škole (77%), kojima je 18 godina (81%) te su iz Sjeverne Hrvatske (63%) ili iz naselja sa 100.000 – 1.000.000 stanovnika (65%).

Ciljevi u budućnosti

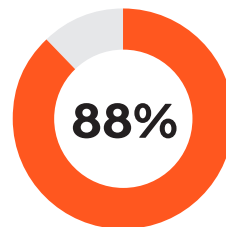
Tinejdžeri koji su sudjelovali i istraživanju odgovarali su na pitanje o svojim financijskim ciljevima za budućnost, pri čemu im je omogućeno više odgovora. Glavni je financijski cilj većine tinejdžera imati vlastiti automobil (72%), financijski ne ovisiti o roditeljima (71%), imati vlastiti stan (68%) te dobiti stalni posao (67%). Sljedeći su završiti fakultet (63%), proputovati Europu/svijet (53%). Pokrenuti vlastiti posao /osnovati tvrtku željelo bi više od trećine tinejdžera (44%), a njih 40% uštedjeti za veliko putovanje ili odmor.

Top 4 financijska cilja tinejdžera u 2023.

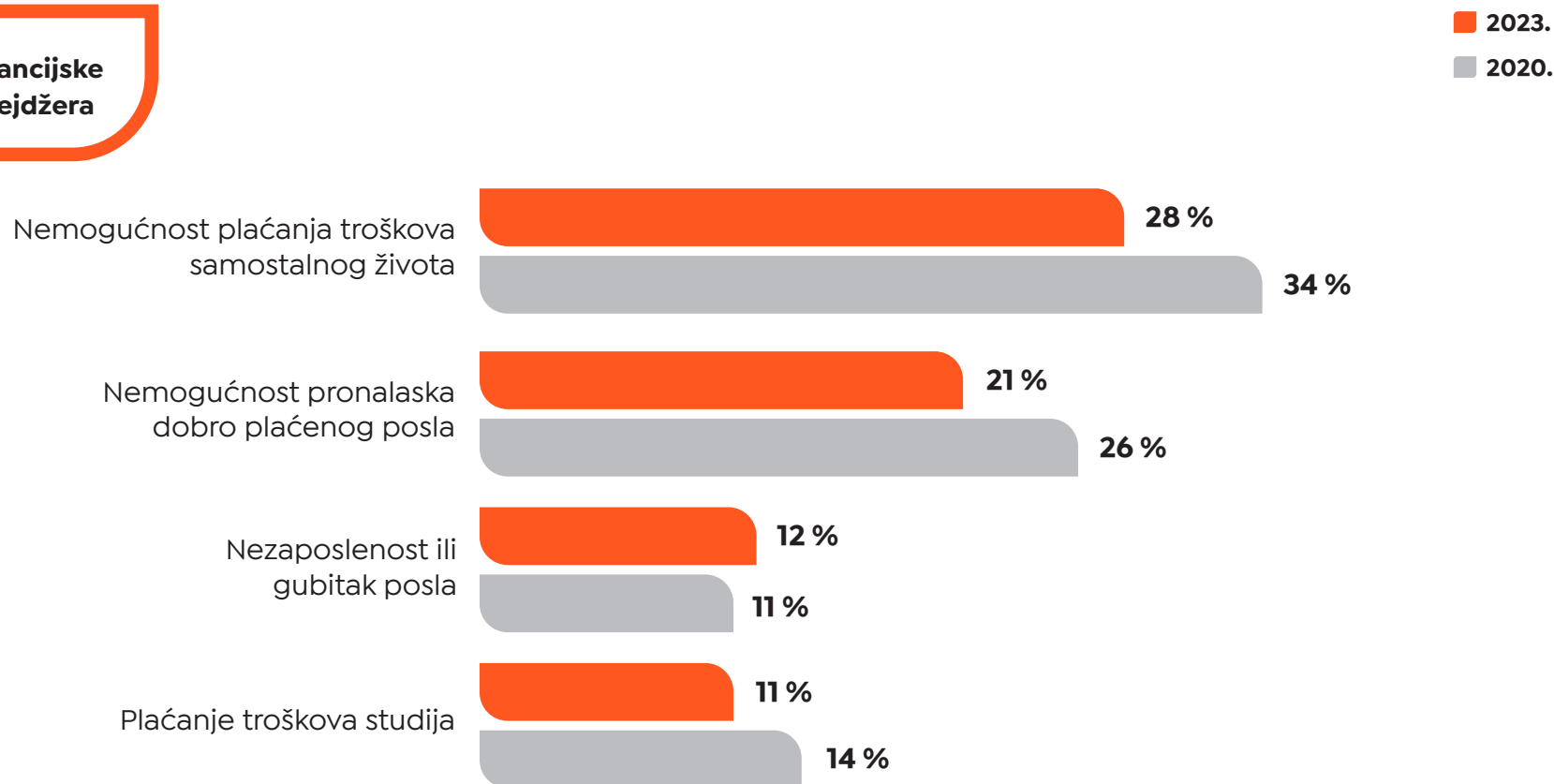
Zabrinutost uz financijsku budućnost

Također se istraživalo i koji financijski problemi zabrinjavaju tinejdžere u budućnosti, a imali su mogućnost samo jednog odgovora.

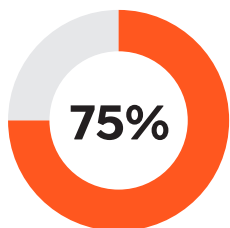

88% svih ispitanika imali su neke brige u vezi sa svojom financijskom budućnosti.

Top 4 financijske brige tinejdžera

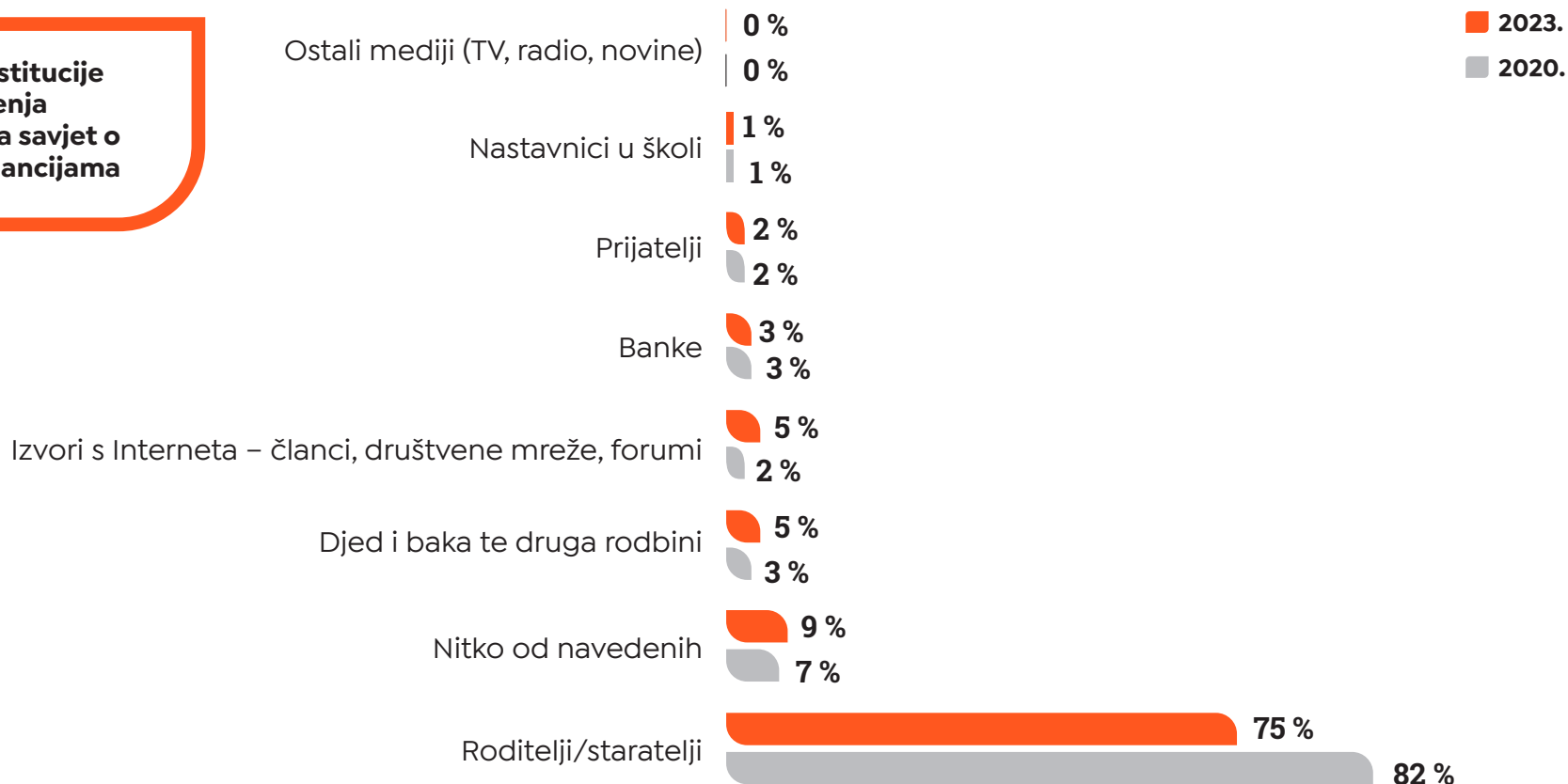
Kome vjeruju kad je novac u pitanju

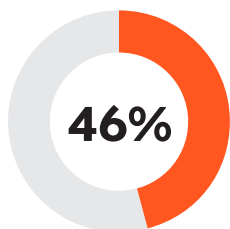
75% tinejdžera poslušali bi
financijski savjet roditelja što je 7%
manje nego u istraživanju 2020.

Rijetki bi potražili savjete na internetu (5%), pitali za savjet banku (3%)
a još bi manje njih (2%), pitalo prijatelje (2%) ili nastavnike u školi (1%).
To je isto kao i u 2020. s time da raste povjerenje u Internet.

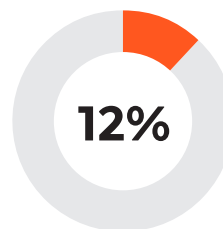
**Osobe i institucije
od povjerenja
vezane uza savjet o
novcu i financijama**

Financijska edukacija

Najviše tinejdžera (46 %) najbolje uči o novcu u razgovoru s drugima.

12 % misli da ne treba učiti o novcu što je za 3 % manje nego 2020.

Poželjni načini učenja o novcu

